

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH

Predplatná cena :

za celý rok — — 4 koruny — hal.

za pol roka — 2 „ — „

za štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ludová strana a koalícia.

Kresťanská ľudová strana pridružila sa ku koalícii. Všetky liberálnej vláde protivné stránky politické spojily sa, aby liberalizmus vykynožili. Kresťanská strana ľudová od prvopočiatku jej jestvovania bojovala proti liberalizmu udatne na sneme a neunavne i obetovavo v nesčíselných shromaždeniach verejných. Zásady kresťansko-ľudové rozširovala kresťanská ľudová strana v rozsiahlych vrstvách ľudu novinami v reči ľudu vydanými. Tie nesčíselné čítacie kruhy, potravne a pomocné spolky povstaly účinkovaním kresťanskej ľudovej strany. Kresťanská ľudová strana vytkla si za úlohu: zastávať a brániť práva ľudu, chrániť a podporovať ľud kresťanský proti prechmatom liberálnych vlád a liberalizmus v krajine v každom ohlade nemožným učiť. Aby toto uskutočniť mohla, preto a jedine preto pridružila sa kresťanská ľudová strana ku koalícii.

Tie stránky politické, čo tvoria koalíciu, podržaly si svoje vlastné programy. Spoločnou snahou jejich je len obrana vlasti, ochrana a poistenie konštitucionálnych práv krajiny proti osvedčeným nepriateľom jejich, totiž liberálom. Aj ľudová strana, keď v koalícii bojuje za práva krajiny konštitucionálne, neopustila ani na okamžik svoj program. Ochrana a obrana ľudu a jeho práv je aj prítomne len tak jej cieľom ako predtým a vždy. Revíziu cirkevno-politických zákonov kresťanská ľudová strana dnes len tak žiada ako po celý čas jej účinkovania. Práva i toho najmenšieho kresťanská ľudová strana včul len tak zastáva, ako to doposiaľ robila pri každej príležitosti. Kresťanská ľudová strana sa teda nepreme-

nila ani v koalícii. Ku premoženiu, utlačeniu a vykynoženiu liberalizmu bolo sa jej treba spojiť s inými protivnými stránkami politickými. Ona to veľmi múdre urobila. Ináč by sa liberalizmus nebol mohol o stenu pritísnuť. Veď na uláčení liberalizmu všetko záležalo. Kto nád týmto prísne rozmýšľa, nech povie na svoje svedomie: či je možná revízia cirkevno-politických zákonov pod liberalizmom? Kto tomu neverí, nech sa rozpanätá, na násilenstvá, ukrutnosti, neľudskosti, aké prevádzali liberáli pri voľbách a nech povie na svoje presvedčenie, či bolo možno pri takýchto voľbách spravедlivým, šlachetným spôsobom preraziť bez spojenia sa s druhými politickými stranami. Keď sa kresťanská ľudová strana s koalíciou nespojí, ostane na seba ponechaná, osihotená a nemala by ani príležitosti za práva ľudu sa ohlásť. Bola by malomocná, ako tie menšie stránky politické, ktoré sa buď rozpadly, ba keď aj povstaly k živoreniu, vyslancovia jejich v záujme ľudu, čo ich na snem dobromyselne poslal, ani huby nevedeli, nechceli, alebo sa neopovážili otvoriť. Ľud nepotrebuje nemých vyslancov. Nemákov jest dosť po dedinách. Ľudu sú potrební vyslancovia, čo pri zodpovednej vzdelanosti, neúhonnosti života, sú aj odvážliví a zmužilého ducha, aby verejne povedali to, čo im na srdci leží. V spoločnosti však, ako je snemovňa, aj ten najneohrozenejší a najmúdrejší vyslanec nič nevyvedie, keď nemá súzvuku, mravnej podpory druhých politických stránok. Veď je to veľký rozdiel medzi tým, keď sa dakto na verejnom placi pred kostolom alebo na pašienku pred dedinou dá ľud baláchať a medzi tým keď mu príde rečníť v snemovni. Tam na dedine rečníkovi poslucháči

prizvukujú, bo si ho zavolali, alebo si ich rečník zavolať a prvej počastoval. V snemovni to neide tak ako na dedide. Tam nielen rozum, lež aj väčšina rozhoduje.

Aby teda ľudová strana kresťanská program svoj do života uviesť mohla prv alebo pozdejšie, preto sa pridružila ku koalícii. Ako stránka politických zásad; ako stránka opravdu kresťanská, to ináč urobiť nemohla.

Nenie sú teda k pochopeniu tie námietky, aké v politike celkom nezbehlí ľudia proti kresťanskej ľudovej strane zdvihajú. Nie tým cieľom a úmyslom, aby sme týchto novopečených politikov k inému presvedčeniu obrátili, lež v záujme ľudu zaoberáme sa prítomne týmito námietkami. Nechcejú pochopiť, že kresťanská ľudová stránka ako taká je v koalícii, Kresťanská stránka a koalícia. Ako keby kresťania v koalícii nemali miesta. Ľudová stránka a koalícia! Ako keby nie väčšina ľudu krajiny bola poslala týchto vyslancov do snemu. Kresťanská ľudová strana zastáva kresťanstvo aj v koalícii a zastáva aj záujmy ľudu ako to celá koalícia koná. Čo to teda škodí kresťanskej ľudovej strane, že je v koalícii a s ňou spolu zastáva záujmy ľudu?

Hovoria ale, že sa kresťanská ľudová strana zriekla svojho programu. Nuž a kedy že sa ho zriekla? Či ho nezastávala pri každej možnej príležitosti na sneme? Či ho nezastáva na ľudových shromaždeniach? Teda kde, kedy a akým spôsobom zriekla sa kresťanská ľudová strana svojho programu. Toto pravda dokázať nemôžu, ostatne im o to ani neide, oni len chcúť balamútiť ľud. Jedno je, čo námramne mrzí neprajníkov a povedzme to doprosta, nepriateľov ľudovej strany a to je to, že je ona kresťanská. To im leží v žalúdku. Oni by chceli mať stranu ľudovú ale bez kresťanstva, dokazujú to tým, že vstúpili v koalíciu so socialdemokratmi a priatelia sa príležitostne s liberálmi. Toto ale nenie ani politika ľudu, ani zdravá politika, to je len taká kapusnica.

Aj to hovoria nepriatelia ľudovej strany, že kresťanská ľudová strana opustila ľud a že drží s magnátmi. Keby kresťanská ľudová strana opustila ľud, to by ozaj veľká chyba bola, do tejto chyby však kresťanská ľudová strana nikdy neupadla. Ani do nej upadnúť nemôže. Vodcovia ľudovej strany sú napospol skúsení politici, taketjo

chyby sa teda nikdy dopustiť nemôžu, ako kresťania — a Ferdinand a Aladár Zichy alebo prelát Ján Molnár sú osvedčení kresťania — nemôžu sa prehrešiť proti kresťanskej ľudovej strane a ako osvedčení ľudáci nikdy neopustia ľud. Je to teda blúznenie bez základu, čo sa roztrusuje proti ľudovej strane, že ona opustila ľud. Za ľud kresťanský sa ľudová strana vždy zaujímala a za práva ľudu bojovať nikdy neprestane. Obímať sa s Jakubom Weltnerom a s Izraelom Jakubom ponecháva sa tým, čo prítomne balamútia ľud proti kresťanskej ľudovej strane.

Sú duchom mmlomocní, čo to roztrubujú o kresťanskej ľudovej strane, že je ona za maďarské kommando vojska preto, že je v koalícii. Kresťanská ľudová strana tisíckrát sa osvedčila a dokázala to dvatisíckrát, že neupúšťa od svojho programu. Kde to teda v tomto programme stojí, že je kresťanská ľudová strana za maďarské kommando vojska? Nuž ale veď je v koalícii. Práve preto, že je v koalícii, ako iné politické stránky, drží sa pevne svojho programu aj kresťanstva ľudová stránka. O maďarskom kommande nenie ale v tomto programme ani znácky. Kresťanská ľudová strana to ale nikdy ani napovedala, že bojuje za maďarské kommando. Ani by to bez zmeny svojho programu učiniť nemohla. Kresťanská ľudová strana to ale nikomu k vôli neurobí. Ona nepatrí ku tým politickým stránkam «kam vietor, tam plášť». Vyznávať politické zásady, ako z Viedne vietor duje, tomu sa kresťanská ľudová strana nerozumie. Nuž ale veď sa priateli s magnátmi. To je ozaj veľký hriech! Čo je ale lepšie? Priateľ sa s kresťanskými magnátmi, alebo priateľ sa so židmi a zvelebovať freimaurerských ministrov?

V záujme kresťanstva je práve teraz, aby kresťanská ľudová strana v koalícii i na ďalej ostávala. Ba keby sa nebola prvej ku koalícii pridružila, musela by sa prítomne ku nej pripojiť. Celá krajina zná zvestný program vlády bar. Gejzu Fejérváryho. Z tohoto podvodného programu všetko vybliada, len nič dobrého pre ľud kresťanský. Freimaurerské snahy tohoto programu žiadon svedomitý kresťan ani zvelebovať, ani odporúčať, ani nasledovať sám a podporovať nemôže, len na úkor svojho náboženského presvedčenia. Protí tomuto programu ale zákonnými prostriedkami povolaná je bojovať koalícia a v nej

kresťanská ľudová strana. I keď celkom padnul liberalizmus a freimaurerské snahy Fejérváryho vlády utonuly do mora ničomnosti, nepriatelia kresťanskej ľudovej strany ináč budú o nej súdiť ako dnes!

A hoc tí kapusniari akokoľvek budú napádať kresťanskú ľudovú stranu, ľud si je v tom povedomý, že ich nápady smerujú len k tomu, aby tým mohli škodiť ľudovej strane, čo sa im ale nijak nepodarí.

Freimaureri majú hody.

Freimaureri sú sekta potajomná. Rozšírení sú po celom svete. Vo všetkých štátoch sú sriadení. Majú svoje stanovky pre verejnosť vrchnosťami potvrdené a majú pri tom aj také pravidlá, s ktorými nevystupujú do verejnosti. Ako majú dvojité stanovky a pravidlá, tak majú aj dvojité ciele. Pred verejnosťou je jejich cieľom rozširovať kultúru, vzdelávať, pravda dľa svojho spôsobu a účinkovať na poli dobročinnosti. Na tomto základe potvrdzujú jejich stanovky vrchnosti. Tajné ciele ale freimaurerov sú zruťiť tróny, podvráťiť všetky základy mravnosti a jestvujúce poriadky spoločenstva, v prvom rade ale vykynožiť kresťanstvo. Boj proti trónom, kresťanstvu a pápežstvu je hlavným cieľom freimaurerov. Členovia tejto nebezpečnej spoločnosti sú Iudia, čo verejne zapierajú Boha, zriekli sa každého náboženstva a všetkých mravných zásad. Patria ku nim aj kresťania, pravda aj katolíci vo viere slabí a zaslepení, ktorí zvedení a v očakávaní dočasných a hmotných výhod, za sľúbené im povýšenia, úrady, peňazné podpory sa im pridružili. V najväčšom počte patria však ku freimaurerom židia, ktorí tiež opustili vieru svojich otcov a aby si zabezpečili vplyvu v obchode, iní zas za úrady, hodnosti a vyznačenia stali sa freimaurermi. Ciele freimaurerov verejné aj tajné, sú spoločnosti ľudskej tie najnebezpečnejšie. Základy verejného poriadku zrucať a na týchto zručaninách vymurovať, vybudovať dľa svojho smyslu nové poriadky spoločenské, to je ich cieľom. Na tomto diele murujú oni po celom svete obyčajne v každý piatok večer v tak rečených lóžach. Tieto lóže sú miestnosti, v ktorých freimaureri svoje schôdzky vydržiavajú. Každá lóža má svojho správcu alebo predsedu, ktorého menujú správcem stolice. Skoro v každom väčšom meste nachodia sa takéto lóže, ktorým dávajú mená chýrnych ľudí, alebo iné tajné, a ako si myslia veľavýznamné názvy. Ponevác sú freimaureri po celom svete rozšírení a ponevác sa zaoberajú so záležitosťami nie jednej krajiny, jedného národa alebo jednej triedy, lež všeobecnosti, preto je účinkovanie jejich medzinárodné, internacionálne. Revolucionárne pohyby celého sveta sú plod účinkovania freimaurerov. Freimaureri sú teda ozaj nebezpečná nácia.

V Uhorsku freimaureri nikdy nemali také hody, aké im veľ robí ministerpredseda barón Gejza Fejérváry.

Tento starý pán generál silou mocou si chce zabezpečiť a ustáľiť priazeň ľudu, tú tak rečenú popularitu. Najprv vystúpil na ulicu a prilákal ku sebe uličnú čvargu. Internacionálni socialdemokrati pod vedením všeliakých Jakubov a Izraelov zbožňujú teraz br. Fejérváryho a jeho vládu, ani sami nevedia za čo. Tí Izraelia a Jakubovia to pravda budú dobre vedieť. Zvedený ľud robotný však len preto rozbíjal okná a márnil drahý čas, lebo mu to bolo rozkázané.

Rozbíjaním okien a jednostajným hulákaním po uliciach sa barón Gejza Fejérváry na vláde udržať nemohol, to i sám nahliadol. Vedľa zbalamútených tried robotníckych potreboval on aj inteligenciu, ľudí totiž učencých, čo chodili alebo mali dakedy chodiť do školy. Našiel si on aj takých. To sú tí zvestní freimaureri. Vystrel teda svoje sieto a nalapalo sa mu hneď na podiv mnoho rýb. Fejérváry to v poslednom čase osobne sám uznáva, že ako vojak nerozumie sa politike. Ako ministerpredseda potreboval ale programm, ktorý musel predložiť kráľovi a na základe ktorého rozriešiť mu prišlo krajinskú krízu. Tu mu svitla tá pre neho šťastná myšlienka: načo v ďalekosti hľadať ten programm, načo sa trápiť a lámať si hlavu. Veď je on už hotový a leží tam v stolíku veľkováradskej lóže freimaurerov. Menyhért Grósz, hlavný majster veľkováradskej lóže freimaurerskej od kráľa Ladislava zvanej o tomto programme Fejérváryho vyslovel sa nasledovne:

V Nagyvárade zostavený bol roku 1900 programm lóže a *obsahuje on krom všeobecného volebného práva ešte aj iné, o mnoho radikálnejšie reformy, tak na pr. nutné a bezplatné vyučovanie ľudové; podporu nemocných; silnú strednú vládu štátnu; výchovu mládeže atd. atd.* Hľa niekoľko svovnajú sa tieto dva programy.

— A jestli vôbec hovoriť možno o *srovnaní sa freimaurerstva so sociálnymi, radikálnymi pohybami spoločenskými, teda s novým programom vlády*, a ako sa vzájomne sduružujú a podporujú — hovoril ďalej veľký majster lóže — treba nám to učiniť v tom smysle, že mohutné idey veľkosvetského ústavu freimaurerstva, prenikly už aktívnych politikov, štátnych mužov, publicistov (novinárov) a vodcov spoločenstva. A keď Gejza Dési (freimaurer a žid, predtým Deutsch) *účast bral pri tých prácach, ktorých výsledkom je nový programm vlády*, nie preto to učiniť, že sa predbežne súkromne rozhovory a tajné porady viedly v lóži nagyváradskej, lež ponevác jeho presvedčenie a spoločenský programm freimaurerstva poskytl mu pohnútky k verejnému jeho účinkovaniu.

Z týchto slov Grósz, veľmajstra nagyváradskej lóže vysvitá, že si barón Gejza Fejérváry celý programm pre seba a pre celú vládu požičal od lóže freimaurerskej v Nagyvárade. Trochu ho oplácal a poobšival s jednotlivými punktami programov opozicionálnych stránok a predložil tento zlomyselný kófic kráľovi. Programm teda už bol. Lež ako ho uverejniť. Tí, čo mu ho spravili, pomohli mu aj v týchto rozpakoch. Veď ich mal okolo seba. Nový hlavný predstavený ministerskej kancelárie tlače, socialdemokrat a ministerský radca, teda osvietený pán pro-

letár *Jozef Vészi* (predtým *Weisz*), veľmajster budapešťianskej lóže «Reform» a spolu člen družnej rady symbolickej veľkej lóže Uhorska; gróf *Ladislav Teleky*, nový fõišpán stolice Kolozs, nástupca ministra orby *Artura Feilitzsch*a v kolozsvárskej lóži «Unio» a spolu člen družnej rady symbolickej veľkej lóže Uhorska; títo páni vymysleli ten heský plán, na aký spôsob môže barón Gejza Fejérváry jeho zvestný programm celému svetu na známosť dať a vyhlásiť.

Ignác Alpár, člen družnej rady symbolickej veľkej lóže Uhorska a *Ludvik Szmik*, pravotár a veľmajster budapešťianskej lóže «Galilei», člen a hlavný rečník družnej rady symbolickej veľkej lóže Uhorska svolali hneď liberálnych voličov druhého okresu hlavného mesta, kde je uprázdnený mandát, ku veľkej porade, v ktorej uzavreli, že s veľkou deputáciou pôjdu k Fejérvárymu, ako by mu mandát chceli ponúknuť, vyzvu ho ale, aby im sdělil ten jeho ehýrny programm. Sosbieralo sa asi sto, s'odvadsať ľudí a títo šli pod vedením hlavných freimaurerov k Fejérvárymu do ministerského palácu a jestli daktorí pri čítaní tohoto programu, ktoré trvalo od piatej až do polsiedmej hodiny večer, nezaspali, nuž slyšali múdrosti a veľkých sľubov toľko, žeby barón Gejza Fejérváry sto rokov musel žiť, keby ich všetky len povrchne chcel vyplniť.

Barón Gejza Fejérváry svoj freimaurerský programm už ide do života uvádzať a dokazuje to tým, že jednydruhé opozicionálne noviny štátne orgány hneď ako vychodia za včas rána habú. Aby ostatne kresťansko katolícke obecnstve v tých najširších kruhoch vedelo, aké chodničky vedú od Fejérváryho ku freimaurerom a od freimaurerov ku Fejérvárymu, predstavíme prítomne jeho freimaurerských spolupracovníkov a radcov, sú oni nasledujúci:

Jozef Vészi-Weisz, hlavný predstavený fejérvárskej kancelárie tlače, sriaditeľ deputácie ku programmovej prednáške baróna Fejérváryho; veľmajster lóže «Reform».

Ludvik Szmik, vodca a rečník deputácie k Fejérvárymu; veľmajster lóže «Galilei».

Móric Gelléri, výtečník Fejérváryho deputácie; veľmajster lóže «Demokracia».

Koloman Bakonyi, budapešťiansky kráľovský sudca vyšetrovania, sprevádza shabanie novín; člen lóže «Demokracia».

Gejza Dési-Deutsch, do Fejérváryho klubu vstupujúci krajinský vyslanec; člen nagyváradskej lóže «Ladislava».

Gejza Gajári, do Fejérváryho klubu vstupujúci druhý krajinský vyslanec; zastupiteľ veľmajstra lóže «Reform».

Gustáv Geguss, hlavný fiškus kráľovský budapešťiansky, nariaďuje shabanie novín; jedon z veľmajstrov lóže «Demokracia».

Kým v odhalovaní freimaurerov príležitostne pokračovať budeme, záverečne ešte len to opakujeme, že freimaureri po celom svete sú nepriatelia trónov, urputní

nepriatelia oltárov, pracujú teda na prevrate spoločenského poriadku a na vykynožení každého náboženstva. Keď sme teda dokázali, že barón Gejza Fejérváry požíčal si programm svoj od tejto potajomnej, vlasti a cirkvi nebezpečnej spoločnosti, pýtame sa konečne a to verejne pred celým svetom: ktorý svedomitý kresťan a katolík môže programm tento prijať, druhým ho odporúčať alebo sám sa ho držať?

Kresťanstvo a rozum ľudský.

(Dokončenie.)

I.

3. Kresťanstvo ale týmto požiadavkám rozumu docela zodpovie a zodpovedalo po všetky časy. Kresťanstvo tak vstúpilo do sveta, že svetlo zázrakov všestranne žiarilo. Od zázračných časov kresťanstva už XX. stolie uplynulo, ale nikto nemohol pravdu zázrakov vyvrátiť. *Ježiš Kristus* hlásal a učil o sebe, že on je Syn Boží, ktorého Otec nebeský na zem preto poslal, aby pokolenie ľudské z moci diabla vyslobodil, aby svetu hlásal a sdělil pravú vieru, a pravdu svojich slov potvrdil tak mnohými zázrakami, že jeden zázrak skvelejší je ako druhý. Uzdravoval nemocných jedine len mocou slova svojho, bez lieku a prípravy; premenil vodu na víno, rozkazoval vetru a vlnobitiu morskému, a príroda ho poslúchala; chodil po vode a učinil, že i sv. Peter apoštol chodil; s málo chlebmi a rybami nasýtil tisíce ľudí, mŕtvych vzkriesil, aj takého, ktorý už štyri dni v hrobe spočíval. *Zázračný je celý jeho verejný život!*

Po svojej smrti ale všetky zázraky svoje korunoval takým zázrakom, o ktorom svet neslýchal nikdy, svojim slávnym z mŕtvych vstaním. Premohol smrť a slávne vstal z hrobu tmavého! Prečítajte dejiny celého sveta, jediný je Ježiš Kristus, ktorý ztroskotal brány smrti a zo svojej vlastnej sily a moci vstal z hrobu. Jako zázrakmi dosvedčil svoje posolstvo Božie, podobne aj svojimi proctvami to dokázal. Predpovedal, že Judáš ho zradí, Peter trikrát zapre, to ale len ako vševedúci Boh mohol vedieť, lebo to byly slobodné činy Judáša a Petra. Predpovedal, že Duch svätý zostúpi na apoštolov, predpovedal svoju smrť, okolnosti a čas smrti, potom svoje z mŕtvych vstanie, z kazu mesta a chrámu jeruzalemského, a to s takou istotou a určitostou, jako žiaden človek nemôže predvídať nejakú udalosť v budúcom čase. A všetky proctvá sa splnily, ako to predpovedal.

Tá skutočnosť teda, že Boh zjavil sa v osobe Ježiša Krista, skrze Syna svojho najmilejšieho, že kresťanstvo základ svoj má na zjavení Božom, skvele je dosvedčená; rozum ľudský nemôže skvelejšie dôkazy žiadať, natoľko je uspokojený, že viac žiadať nemôže.

4. Jedine len kresťanská viera môže takto dokonale uspokojiť rozum ľudský. Druhé náboženstvá nenie sú už toho schopné. Je pravda, že aj iné náboženstvá odvolávajú sa na zázraky a proctvá, ale keď skúmame tieto zázraky a proctvá, presvedčíme sa, že nie sú to zázraky a proctvá, ale len vymysleniny, klamlivé zjavy, fantas-

magorie, mámidlá, bosorstvá, alebo činy moci diabolskej, ktoré za cieľ svoj viacej mámenie očí, nežli pravdu majú. Takéto boly a sú zázraky a prococtvá pohanské a izlanské (turecké).

Jako by sa mohly tieto zázraky a prococtvá porovnať so zázrakmi a prococtvami Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista!?

Opravdový pojem zázrakov a prococtví jedine len kresťanstvo uskutočnilo, a preto jedine len kresťanstvo môže opravdové zázraky a prococtvá preukázať, a preto len kresťanstvo môže docela rozum ľudský uspokojiť. Jedine kresťanstvo zodpovie rozumu ľudskému!

5. Ale ešte sme všetko nepovedali. Kresťanstvo aj z iného ohľadu zodpovie rozumu. Aby človek veril zjavenému náboženstvu, potrebné je, aby obsah zjavenia Božieho poistený bol proti každému možnému falšovaniu a zmrzačeniu. To ale len tak možno, keď zjavenie Božie sverené je jednomu nábožnému úradu, auktorite, ktorý učiteľský úrad od Boha ozdobený je darom neomylnosti v učení o tých veciach, ktoré sa viery a mravov týkajú. Musí byť teda jedna taká cirkev, ktorej vážnosť, auktorita je neomylná, a síce tak, že keď človek z jej rúk prijíma učenie zjavenia Božieho, aby bol istý, že to, čo prijíma, je čisté, nefalšované, od Boha zjavené náboženstvo. Potrebné je ale aj to, aby sme cirkev túto poznať mohli, lebo to, že niektorá cirkev jestvuje, ešte nič neplatí, keby nemala známky, ktoré jej Božský pôvod hlásajú, a dľa ktorých známk rozoznáva sa od iných cirkví, ktoré pomimo pravej cirkve tiež jestvujú. Pravá cirkev musí mať známky, ktoré nás o tom presvedčia, že týmito známkami ozdobená cirkev je pravá cirkev Kristova.

6. Nachodí sa ale taká cirkev, ktorej úrad učiteľský je neomylný, ktorá má také známky, ktoré značia pravú cirkev Kristovu. Cirkev táto je katolícka cirkev. Pravá cirkev, pravé kresťanstvo má tieto štyri známky: je ona *jedna, svätá, katolícka, apoštolská*. Cirkev je spoločnosť, preto musí byť v nej jednota; musí byť svätá, lebo cirkev je mystické telo Krista Pána, a jako hlava, zakladateľ cirkve je svätý, aj údovia s neho majú posväcenie svoje; katolícka preto, lebo pravá cirkev musí byť všeobecná, pre každého človeka; apoštolská konečne preto, lebo Ježiš Kristus učenie svoje sveril apoštolom a jejich nástupcom, nasledovne musí byť spojenie veriaceho ľudu s apoštolmi, zvlášte s nástupcom Ježiša Krista a sv. Petra, to jest so svätou stolicou rímskeho pápeža, ktorého kresťanský svet od časov apoštolských za hlavu cirkve vždy uznával.

Cieľ cirkve je spása ľudu veriaceho, preto obsiahla cirkev k posväteniu nášmu prostriedky, skrze modlitbu a sviatosti milosť Božiu.

Úloha cirkve je všetkým ľuďom (stvoreniu) hlásať *evanjélium*, preto rozsiahla, medzi všetkými národami rozšírená je cirkev katolícka.

Keď Kristus cirkvi svojej sveril neomylný úrad učiteľský, *rozum ľudský celkom uspokojený bude*, že učenie Kristovo s pokolenia na nové pokolenie ľudské v svojej originalite (pôvodnosti) a integrite (celkosti) zotrúva.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sriaďujúce shromaždenie ľudovej strany.

Ľudová strana stolice šarišskej dňa 31. októbra vydržovala sriaďujúce shromaždenie v Prešove, pri ktorom zo strediska snemovej strany ľudovej prítomní boli: gróf *Aladár Zichy*, predseda strany; pápežský prelát *Ján Molnár*; barón *Ivor Kaas*, krajinskí vyslancovia; dr. *Alexander Ernszt*, tajomník krajinskej ľudovej stránky; zo stoličnej ľudovej strany inteligencia a kňazstvo vo valnom počte. V tomto shromaždení sriadila sa ľudová strana poťažne doterajších liberálnych okresov: Prešov, Kisszeben, Héthárs a Girált a uzarela, že vo všetkých týchto okresoch, ako aj v prítomne už opozicionálnych okresoch Bártfa a Zboró postaví svojich kandidátov pri najbližších voľbách, zatiaľ ale v každom z týchto okresov držať bude ľudové shromaždenia.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho.

Volebný okres Tasnád a právomocnosti stolice Abauj-Torna, Békés, Esztergom, Csanád, Moson a Pest-Pilis-Solt-Kis Kun telegrafične vyslovily svoje pozdravenie grófovi Aladárovi Zichymu a poistily ho ohľadom svojej dôvery za jeho neohrozené účinkovanie v koalícii.

Politický prehľad.

30. októbra. Liberálna strana snemová držala vo svojom klube zasadnutie, na ktorom prítomní boli: gr. Štefan Tisza, Ladislav Lukács, Albert Berzeviczy, Karol Hieronymi a do päťdesiat iných vyslancov. Gejza Gajári, Pavel Szöts, gróf Juraj Károlyi a Gejza Dési sa nedostavili i hovorilo sa o nich, že títo prestúpia do stránky pokroku Fejérváryho. Gróf Štefan Tisza v dlhej reči vysvetloval program vlády Fejérváryho. Zasadnutie na to uzavrelo, že sa neprihlasuje ku tomuto programu a ako liberálna stránka bude tvoriť opozíciu oproti vláde. — Ludvik Hentaller, predseda účtovného záverečného výboru snemovne, dopisom vyzval predsedu najvyššej účtovnej stolice, aby v určenom čase poslal záverečné účty skúmajúcemu výboru, výkaz v druhom a treťom štvrtročí vládou prijatých a vydaných peňazí. — Stolica Sopron obnovuje vyslovenie nedôvery vláde Fejérváryho. Právomocnosť mesta Temesvár protestuje proti násilným nariadeniam vlády. Stolice Békés, Alsófehér, Zólyom, Gömör vyslovujú nedôveru Fejérváryho vláde.

31. októbra. Kristóffyho sa veľmi nemilo dotklo, ako gróf Štefan Tisza Fejérváryho program v klube liberálov vykladal, dal sa teda doň náležite. To však nič neosoží, bárs ako sa bude umývať, ani jedon nebude peknější od druhého. — Štefan Tahy bol prvý, čo ho Jozef

Kristóffy vymenovať dal za fõispána peštianskej stolice. Pochodil ale zle ten nový fõispán; šiel do stoličného domu, bárs ešte ani prísahy nezložil a ani nenie inštalovaný a sadol si vo fõispánskej izbe k úradnému stoliku. Lenže za ním dvere kľúčom zamkli, takže musel dlho cengaf a klopať, kým ho von pustili. To už bola pekná inštalácia. — Sriadil sa mala dnes večer Fejérváryho nová stránka, pod menom stránky pokroku. Neprihlásilo sa však žiadnych členov ku tejto chýrnej stránke, preto sriadenie jej muselo byť odložené na lepšie časy. — Jozefa Körössy, slúžneho z Marosvásárhelyu vyzdvihol Kristóffy z úradu. — Proti vláde osvedčily sa nestá: Székesfehérvár, Szatmár-Németi, Szabadka.

1. novembra. Včera držali ministri poradu, následkom ktorej bol by mal br. Fejérváry do Viedne ísť. Ostal však doma. — V kruhu stránky pokroku boli večer všetci ministri aj s Fejérvárym, nenašli tam však len sedem členov. — Štátny fískus shabal noviny: «Független Magyarország». — Stolica zvolenská vyslovila sa za vládu Fejérváryho. Hej, keby neboly tie prázdne vačky a hladné žalúdky.

2. novembra. Z Viedne píšu noviny «Zeit», že kráľ ani teraz, ani v zime nepríde do Budapešti. — Za fõispánov vymenovaní sú: Ján Ugron do Udvarhelyu, gróf Alfréd Pallavicini do Zemplénu a gróf Franc Pongrác do Abaujtorňa. Keby len už boli aj inštalovaní. — Pavel Sándor, vyslanec, vystúpil z liberálnej stránky, ku Fejérváryho stránke sa však nepripojil.

3. novembra. Minister pravosúdia Lányi vyzval všetkých fískusov krajiny, aby pri inštaláciách fõispánov proti príležitostnému vystúpeniu právomocností s celou prisnosťou zákona zakročili. Toto je začiatok absolutizmu. — Za gubernátora do Fiumo vymenovaný je gróf Pavel Szapáry, ktorý už aj úrad svoj zaujal.

4. novembra. Minister Kristóffy zrušil uzavretia na passívnu rezistenciu sa vzťahujúce právomocností stolíc: Temes, Kolozs, Csongrád, Hajdu a Békés a mesta Baja.

Zasadnutie výkonného výboru spojenej opozície.

Výkonný výbor spojenej opozície dňa 31. októbra držal zasadnutie. Na zasadnutí prítomní boli: Franc Kossuth, gróf Julius Andrász, gróf Albert Apponyi, Ignác Darányi, gróf Aladár Zichy, barón Dezider Bánffy, Ferdinand Szederkényi, Koloman Thaly, Julius Gulner, Ján Tóth, Ludvik Holló, Julius Sággy, barón Ivor Kaas, Wilhelm Vázsonyi, Ján Hock, Gabriel Ugron.

Výkonný výbor jak v celkosti, tak i v jeho čiastkach odsúdil program Fejérváryho.

Dr. Béla Nyáry, ľadový vyslanec medzi, svojimi voličmi

V nedeľu dňa 5. novembra navštívil dr. Béla Nyáry, vyslanec ľudovej strany snemovej, svoj volebný okres a držal účtovné reči v obciach: Szemenye a Kerkaszentmiklós. Ľudu sa v oboch obciach na tisíce shromaždilo, ktorý s najväčšou pozornosťou slyšal vysvetľovanie politického rozpoloženia. Stanovisko kresťanskej ľudovej

strany stručnou rečou vyjadril predseda ľudovej strany gróf Aladár Zichy.

Nová voľba v levočskom okrese.

Ablegáta levočského okresu Hertelendyho vymenovala vláda na akýsi potajomný úrad, pravda s veľkým platom. Mandát jeho je teda uprázdnený. Na tento mandát postaví svojho kandidáta aj ľudová strana. Ľudáci nech sa teda nikomu nezavazujú.

Inštalácie fõispánov.

Noví fõispáni do viacej stolíc sú vymenovaní. Len to je chyba, že ich nechcú inštalovať. Grófa Telekyho vo výbore stolice Kolozsvár prijali s veľkým hlukom, pričom doň aj s vajcami hádzali. Prísahu chytrý prečítal a utiekol zo stoličnej dvorany. Podobne sa mu viedlo aj v dvorane právomocnosti mesta Kolozsvár, kde na druhý deň zložil mal prísahu. — Fõispána stolice peštianskej žiadnym koncom nechcujú inštalovať. Dvere fõispánskeho úradu zapečatili a stojí pred nimi stoličná stráž. Vláda sa teraz strojí ku inštaláciám vojska upotrebiť.

Prázdne vrecká a hladné žalúdky.

Gejza Gajári, vyslanec volebného okresu bytčianskeho, predtým liberál a freimaurer prestúpil do Fejérváryho stránky pokroku. Či ta snáď aj svojich voličov previedol. Mali by sa ho opýtať, čo zamýšľa s nimi, a jestli ich chce Fejérvárymu predať ako telce, nech mu vypovedia priateľstvo.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Vo Viedni v nedeľu socialdemokrati robili veľké vzbury po uliciach. Na stávanie parlamentu vytýčili červenú zástavu. Po uliciach vykrikovali: nech žije ruská revolúcia. Na universite bola tiež veľká pračka medzi nemeckými a slavianskymi študentami. Universitu zatvorili, ranených je mnoho. Poriadok robila polícia. — V Prahe tiež v nedeľu vyrukovali socialdemokrati, postavili sa oproti policajtom a vojsku, oslavovali ruskú revolúciu a stavali barikády. Vojsko prinútené bolo strieľať na demonštrujúcich, poranených viac-menej je dvestotridsať a viacej mrtvých. — Podobné výstupky sriadili socialdemokrati aj v mestách: Brno, Tešín, Jägerndorf, Moravská Ostrava, Kráľový Hradec, Klagenfurt. — Barón Gejza Fejérváry a Jozef Kristóffy môžu byť pysní na toto jejich dielo v Rakúsku.

Rusko.

Vzbury revolucionárne v Rusku následkom cárovho manifestu, v ktorom sa rusku dáva ústava, utichujú. Obyvateľstvo však teraz obracia sa proti židom, ktorí nasnovali íeto revolucionárne pohyby. V hlavnejších mestách ruských na tisíce židov padá v obeť každodenne rozhorčenému ľudu.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

V tom vkročili dnu obe dievčence.

— Pozri, Jožko, toto pekné dievča — vravel otec s jasnou tvárou. — Šťastlivý bude, kto ju vezme. Takýto krásny kvet nerastie v hocktovej zahrade.

Marka hrdo, ani kráľovná, blížila sa k šuhajovi. Biele šaty veľmi dobre jej svedčily. Pri nej Julka bola len ako by tónou.

Jožko ako by okúzlený hľadel na Marku. Onedlho oni traja odišli na svadbu a neborka Julka samotná zostala doma. Ale o pár minút neskôršie otvorila sa kuchynské dvere a volakto vraví:

— Dobre sa maj Julka. Ak by ti bol dlhý čas, choď k nám, moja mamka rada ťa budú vidieť.

Bol to Jožko. Lúto mu bolo dievčaťa, odbehol zo svadby, mysliac, že s tým poteší Julku.

Keď Jožko odbehol, zaprela bránu a šla do kuchyne. Mimovoľne ale kukla do zrkadla, a jako sa v ňom zazrela, zakryla si tvár rukou a hovorila sama sebe:

— Špatná, veľmi špatná som, za to musím vždy doma kvočať. Aj otec, aj sestra hanbia sa za mňa. Bože a Pane

môj, aká som nešťastlivá! Na to som na svete? Ah, mamička moja, prečo ste ma nevzali so sebou? Nikto ma nechce...

Zaplakala, ale o chvíľu utichla. Pozrela na kríž Spasiteľa a zahaňbila sa, že stav svoj až natoľko pripustila si k srdcu, a tieto myšlienky ju napadly:

— Čo by mala z toho, keby bola taká pekná ako Marka, a ztratila by pri tom čistotu duše? Čo sa rmútím, veď život náš je tak krátky. V deň súdny všetci budeme pred Bohom jednaki, pekní tak, ako aj špatní. A to mi dáva potechy.

Potom dala sa do roboty, pri čom pomyslela, že aká bude Marka šťastlivá pri Jožkovi, veď je to taký dobrý

šuhaj. Vzdychla z hlboka a zarmútila sa. Neborka, nevedela ona rozkázať srdcu svojmu.

*

— Už dostanem večeru Julka? — ozval sa za ňou jedon mužský hlas.

Bol to Peter Madai, sluha, starší ako jeho gazda Konárik. Ešte Konárikovi rodičia vzali ho k sebe, a vyrástol z neho statočný a dobrý robotník. Ten veru ešte aj teraz pracoval za dvoch a potom bol veľmi skromným.

Julka sa veľmi zatriasla od veľkého ľaku.

— Čo je už tak pozde, Peterko? Prosím vás, nehnevajte sa, o pol hodiny bude večera.

— Ja nedbám, čo aj o hodinu — odpovedal Peter. — Však je len špatný čas tam vonku, či sa nebojíš samotná?

— Kto má čisté svedomie, ten nemá sa čoho báť. Na smrť i tak musíme byť prichystaní či v peknom, či v špatnom čase.

— Čo sa ti porobilo, keď smrť spomínaš? Áno, máš pravdu, na smrť vždy musíme byť prichystaní. ale ty nemusíš na to myslieť. Je pravda, že zle zachodia s tebou, nie si toho hodna, ale za to sa nermúť. Hľa, dnes ťa tiež na svadbu nepojali.

— Nechajte to tak Peterko, však tatko vedia čo majú robiť.

— Mne sa to nepáči, keď vidím, že ťa nemajú za nič, veď si ty práve tak ich, ako aj Marka, a preda...

Ale radšej nepoviem ani slova — doložil ešte Peter.

— Povedzte radšej, čo nového?

— Ty viac vieš ako ja. Ľudia klebetia, že aj tu bude svadba.

— Ale ozaj? — pýta sa Julka smutným hlasom.

— Ja veru neviem, ale hovoria. Myslel som, že aj ty si počula o tom.

Julka neodpovedala. Rozložila oheň a prihrievala večeru.

— Pekný pár bude z nich, — počal Peter po chvíli znovu.

— Na Marku a na Jožka myslíte? — pýtala sa Julka, pričom zbledla. — Áno, pasujú jedon k druhému — do-

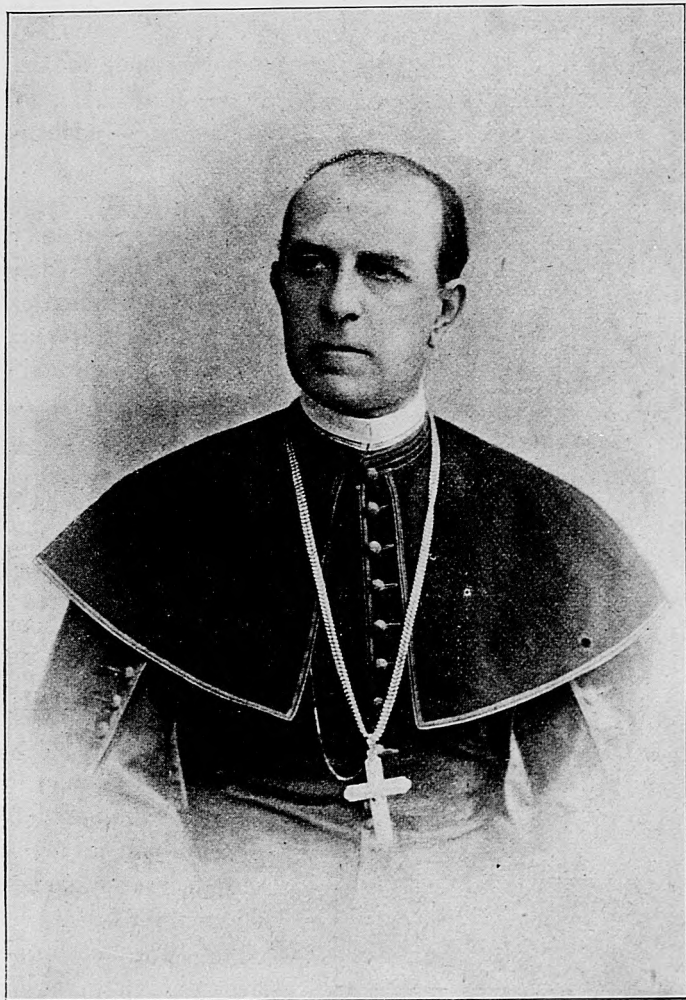
Dr. Julius Városov, nový arcibiskup kaločský.

sviedčala tichým hlasom. — Len aby bol Jožko s ňou šťastlivý.

— Hja, dievka moja, s Marienou mať dobrý život, nenie maličkosť. Áno, keby mala také srdce, ako ty máš, a keby bola taká pracovitá a šanoblivá ako ty, nepoviem, že by Jožko nepochodil s ňou dobre, ale takto... škoda ťuhaja.

Medzi tým Julka prestrela a ponúkla starého Petra večerou. Tu pozrel jej do očí, chytil ju za ruku a povedal:

— Julka, tebe je voľačo. Ja som to už dávno spo-

Dr. Béla Mayer, nový biskup satmársky.

zoroval, ale myslím, že som na dobrej ceste. Viem, čo ťa trápi. Neborka, koľko musíš trpeť. Veď od malička bola si s Jožkom za dobre, a teraz nie teba, ale Marku si vezme. Ako to vydržíš dievka moja?

Julka vše sa zapírla, vše zbledla. Sklopila oči, ako čo by bola dačo zlého vykonala, alebo ako čo by bola stála pred prísny sudcom. Prešiel ju mráz, poobzerala sa, či aj druhý nepočul reč Petrovu, potom povedala bojzlive:

— Ale majte rozum. Ako môžete hovoriť takéto veci? Sadnite si a večerajte.

— Mňa sa neboj Julka moja, veď sa poznáme. Ja ťa veru radšej mám ako tatko. Ty nemôžeš za to, že mi-

luješ Jožka, veď ste spolu vyrástli a vždy ste boli za dobre. Pravda, že ťa to bolí, keď teraz inú bude objímať a nie teba.

— Ak budete takto hovoriť, tu vás nechám. Prečo ma suzujete? Čo som vám urobila? Myslíte, že som zabudla, že ja som najšpatnejšie dievča v celej dedine? Ako by mohla čakať to, aby Jožko mňa vzal za ženu? Za to, že sme sa hrávali spolu a že aj teraz je ku mne vľúdny? Práve preto, lebo rada ho mám, pražem mu, aby dostal peknú a dobrú ženu. Ja som veru nikdy nerátala naňho. Nech je on taký šťastlivý, ako som ja nešťastlivá. Mnoho razy som počula, že koho Boh láskavý navštívi, tomú dá aj sily, aby vedel trpeť. Poviem vám pravdu, nešťastlivá som odtedy, ako som zbadala, že Jožko Marku ľúbi. A dnes, keď som ich spolu videla, skoro mi srdce puklo od zľahu. Nuž ale každý nemôže byť šťastlivý na tomto svete. Keď už ja nemôžem byť šťastlivá, tak budem na tom, aby Jožko a Marka boli blažení. Toto bude môj dar pre milencov — povedala Julka a dala sa do plaču.

Peter lutoval úbohého dievča. Potesil ju ako vedel a potom odobral sa na nočný odpočinok.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Kráľ v krypte kapucínov. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ dňa 2. nov. ráno, v deň dušičiek navštívil v chráme kapucínskom hrobku panovníckej rodiny a sa modlil pri rakve svojej manželky kráľovnej Alžbety a dediča trónu Rudolfa, taktiež aj pri hroboch svojich rodičov a bratov.

Zloženie prísahy nových biskupov. Novovymenovaný arcibiskup *Julius Városvy* (Kalocsa) a biskupi: *Ludvik Balás* (Rozsnyó), *Béla Mayer* (Szatmár), *Ottokár Prohászka* (Székesfehérvár) a gróf *Julius Zichy*, ktorých podobizne v prítomnom čísle uverejňujeme, v sobotu dňa 4. novembra o 10. hodine predpoludním zložili prísahu do rúk kráľa vo Viedni. Osnova prísahy je nasledujúca:

«Ja... prisabám jedinému a živému Bohu, blahoslavenej Panne Marii, všetkým svätým a vyvoleným božím, že jeho cisársko- a apoštolsko kráľovskému veličenstvu vždy verným budem, že zákony krajiny držať a im poslúchať budem a že tieto nielen sám rušiť nebudem, lež rušenie jejich kroz druhých dľa mojich síl hatiť budem, povinnosťam ale mojím dľa práva a zákonov zodpeviem. Tak mne Pán Boh pomáhaj!»

Dr. Augustin Fischer Colbrie, pomocný biskup košický dňa 21. októbra započal udeľovanie sviatosti birmovania v Prešove, 22. októbra bol v obci Radács a 23. ho v obci Zsebfalu.

Z biskupstva spišského. Spišský biskup dr. Alexander Párvy vymenoval Jozefa Höhra, farára v Teplej za cirkevného školdozorca nižného liptovského dekanškého okresu. Doterajší školdozorca Augustin Kekát, farár v Ludrovej, zadakoval. — Ján Dideczky, kaplán vo Vla-

choch obsiahol faru v Polyanovcäch (Spiš). — Jozef Fischer, dočasný administrátor v Polyanovcäch, poslaný je za kaplána do Vlach. — Preložení sú kapláni: Ignác Kojda zo Šmeku do Matejovca (Spiš), Edvard Szalszky z Hrabušíc do Zubrohlavy (Orava), Ján Vojtassák zo Zubrohlavy do Ústia, Ambruš Kapitány z Lipt. Sv. Ondreja do Hrabušíc (Spiš). — Farársku zkúšku s dobrým výsledkom složili dňa 19. sept. kapláni: Ján Vojtassák, Viktor Milán a Štefan Mnohely. — Toho roku sa nasbieralo v celom spišskom biskupstve 4513 korún 79 halierov a 40 frankov v zlate pre svätého otea.

Knieža Lobkowitz na penzii. Poľný zbrojmajster a veliteľ budapeštianskeho 4. vojenského sboru knieža Rudolf Lobkowitz zo zdravotných príčin pýtal sa do pensie. Jeho veličenstvu kráľ prosbu svojho starého a verného generála milostive aj splnil a upravil na knieža vlastnoručne písaný list, v ktorom mu za výtečné zásluhy nadobudnuté vo vojne a počas pokoja vyslovuje svoju veľkú vďaku a úprimné uznanie. Zároveň k vojenskému záslužnému krížu udelil kniežaťovi diamanty. Knieža Rudolf Lobkowitz je 65-ročný a 47 rokov stál v aktívnej službe.

Telefon v Turci. Časopis «F. H.» píše: Už druhýraz zaviedli pohyb tým cieľom, aby v Turci sriadená bola telefonová čiara. Výsledok doterajších pohybov je ale iba ten, že minister obchodných záležitostí vyslovil sa, že jestli bude potrebný kapitál na hromade, v tom páde v Turč. Sv. Martine dá postaviť mestskú telefonovú čiaru na budúci rok. Medzi Žilinou a Turč. Sv. Martinom telefonová čiara tak ľahko nebude postavená — ačkoľvek táto čiara by bola najpotrebnejšia, — lebo minister obchodu vyslovil sa, že najprv sa musí postarať o postavenie v celej krajine významných telefonových čiar.

Fabrika na zemiakovú múku v Orave. Ponevác sa tento rok urodilo veľa zemiakov, menovite na Horniakoch, v Orave mienia postaviť fabriku na zemiakovú múku. Zemiaky totiž nemožno za dlhší čas udržať, lebo ostanú nechutné. Zemiaky ale možno usušiť a v takomto stave možno ich somleť. Sušené zemiaky vytrvávajú za roky a možno ich aj jesť aj pálené z nich variť. So zemiakovou múkou pomiešaný chlieb aj osem dní možno používať a len o 21 dní stvrdne. Postavenie fabriky nestálo by veľa peňazí, lebo ufajú, žeby dostali štátnu pomoc. Fabriku by radi postavili v Dolnom Kubíne.

Zhorely deti. Na jedných kopanicích patriacich ku Pliešovcam u manželky Jána Kyselyho sušily ženské konope. Pokým sa ženské bavily vonku, deti ostaly samotné a síce jedno 3 ročné dievčatko a jeden 1-ročný chlapec. Odrazu však začaly deti kričať a keď vbehla do izby ich babka, s úžasom videla, že konope horia. Začala dusiť oheň a medzitým si popálila ruku a tvár a aj deti utrpely také popáleniny, že o niekoľko minút za hrozných múk skonaľy.

Zavraždení misiónári. Z Kantonu v Číne zdeľujú, že tam v Lieusangu 28. októbra pohanskí Kutajci zavraždili dvoch misiónárov, dve katolícke ženy a jedno malé dieťa.

Opilí žandári. Zo Szegszárdu oznamujú, že jedna žandárska patrola z Báttaszéku v chotári obce Décs postrela sa s kočujúcimi cigáňmi, ktorí šli z Pakšu a s vozom zaviazali na hradskej do blata. Žandári boli podgurážení a s vytasenými šablami napadli cigánov. Dve malé cigáňčatá a jednu cigáňku žandári ťažko ranili; ostatní cigáni vidiac nebezpečie ušli. Žandárov postavia pred vojenský súd a zavedené je proti nim prísne vyšetrovanie.

Ludvik Balás, nový biskup rožňavský.

Do kríža strieľajúci žid. V obci Záskanie v Trenčianskej nedávno strelil ktosi do dvoch plechových krížov. Podozrenie padlo na jedinkého žida obce. Vyšetrovanie bolo zavedené. Doposiaľ však ničo súdneho výroku. Prečo že nie? Nechceme veriť, žeby sa táto záležitosť ohľadom na tamojších židov preťahovala. Jestli ozaj žid do tých krížov strieľal, treba ho prísne potrestať.

Oheň v Rajeckých Tepliciach. Dňa 26. októbra po polnoci o 1. hod ne vypukol v gazdovskom dvore Rajeckých kúpeľov oheň, následkom ktorého dve pajty zhorely. Oheň bol podložený.

Strašná poľovka na medveďa. Na úbočiach Pyrenejských vrchov (na francúzskej strane) už od viacerých

týždňov chodil jeden šedý medveď ktorý narobil ľuďom veľa škody. Tak minulé dni neďaleko obce Junet-de-Suchon napadnul jednu ovčiu čriedu, viac oviec roztrhal a pri tom niekoľkých gázdov-ranil. Na to jeden mladík odhodlal sa, že medveďa vyženie z jeho úkrytu. Sledujúc krvavé stopy vošiel do hory. Keď obišiel jeden ker, od rázu stál pred medveďom. V nasledovnom okamihu medveď vrhol sa na mladíka a ho strážne dodriapal. Z tváre vykúsol mu jeden kôdný kus mäsa, jedno oko mu vykriabalo dlapou a pravú ruku mu zlomil. Na šťastie boľastné kričanie napadnutého mládenca počul jeden na

Dr. Ottokár Prohászka, nový biskup stolno-belohradský.

blízku chodiaci jäger a bežal ta, kde mladík zápasil s medveďom. Poľovník strelil medveďovi do ucha a tak ho zkánil. Nešťastný mladík leží ťažko chorý, no je nádej, že sa vylieči z tej nemoci. Zastrelený medveď vážil dva metrické centy.

Železničná nehoda. Zo Žiliny píšú, že dňa 2. nov. večer o trištvrte na 6. hodinu na vrútockej železničnej stanici udala sa nehoda. Žilinský rýchlik stál už na kolajniciach, cestovatelia sedeli vo vozňoch a len rušeň mali pripäť ku vlaku. Vodič rušňa ale takou silou hnal k vozňom, že sa tieto ťažko srazily jeden s druhým, následkom čoho zmedzi cestovateľov ôsmi boli ťažšie-lahšie ranení a mnohí od ľaku omdleli. Zmedzi rane

ných troch vzali do opatery v Žiline, kdežto ostatným poskytli pomoc na vrútockej stanici.

Šialený v divadle. Z Veľkého Váradu oznamujú, že Štefan Fábry, kúpec s módnym tovarom sa dňa 2. nov. večer v divadle veľmi podozrivo choval; kričal, že sa mu divadelný kus nepáči a potom šiel do kaviarne, kde spravil škandál. Jeho známi ho ťažkou mocou chytli, aby neublížil volakomu. Vysvitlo, že Fábry náhle zošalel. Odvjezli ho do nemocnice.

Otrávenie uhličitým plynom. V Starom Budíne na Vörösvárskej ceste v dome č. 120. dňa 2. nov. večer manželka Markusa Léviho so svojou 11 ročnou vnučkou Ilonou Baronovou zavrela sa do izby a hodne zakúrila do kachiel. Včera predpoludním valil sa zo zavretej izby uhličitý plyn, na čo obyvatelia domu vylámali dvere. Starecu podarilo sa vzkriesiť ku povedomiu, ale jej vnučku uhličitý dym usmrtil.

Mrtvola na vrchu železničného vozňa. Veľký ruch vzbudilo dňa 2. nov. večer okolo 10. hod. na východnom nádraží v Budapešti, keď došiel fiumánsky osobný vlak a na vrchu jedného vozňa našli mrtvého mladíka s roztrepanou hlavou. O prípade hneď upovedomili políciu, ktorá zistila, že nešťastný mladík sa volá Eugen Várkői, má 23 rokov a je poslucháčom filozofie. Nešťastie udalo sa nasledovne: Dňa 2. nov., v deň Dušičiek päťasťridsať univerzitných poslucháčov odcestovalo do obce Eresi, aby ovenčili hrob bar. Jozefa Eötvösa. Výletníci v Eresi sa pri vinku zabavili a po tom večer sadli si na fimánsky osobný vlak, aby sa vrátili do hlavného mesta. Várkői ponosoval sa, že ho bolí hlava a preto vyšiel po rebrtku na vrch vozňa na čerstvý vzduch. Keď vlak došiel k železnému mostu pri východnom nádraží mladík udrhel hlavou o pilier mostu, tak že naskutku zomrel. Mrtvo u Várkőiho zaviezli do pitvacieho ústavu.

Hmla v hlavnom meste. Ponad hlavné mesto spustila sa dňa 3. nov. rano hustá hmla. Elektrické vozne do 8. hodiny chodily s horiacimi lampášmi; po Dunaji propellery mohli začať chodiť len okolo 10. hodine a i vtedy museli kormidelníci ustavične cengaf, aby sa neudala srážka.

Spadol do studne. V Pliešovciach (st. zvolenská) prestavovali na dvore mestského domu studňu. Už boli s prácou hotoví a len studňu mali očistiť. Počas tejto práce 62-ročný obuvník Gabriel Forgács spadol do 13 metrov hlbkej studne a uderil si hlavu. Vzдор tomu neztratil povedomie a keď spustili vedro, zachytil sa doňho a ho i šťastlive vytiahli. Tak sa pozdávalo, že mu nebude nič, no na tretí deň skonol, lebo keď spadol do studne, otriasol si mozgy. Nešťastník bol otcom desatoro detí, z ktorých viac je ešte nedospelých.

Obesil sa. 53-ročný obyvateľ v Sučanoch (st. turčianska), menom Ondrej Urbán sa tieto dni obesil. Pokým ho zbadali, bol už mrtvý. Urbán bol zamestnaný v tamojšej parnej pile. Že prečo spáchal svoj skutok, posiaľ nevedno.

Srútil sa chór. V obci Coase (Francúzsko) tieto dni počas omše srútila sa jedna časť chóru. Speváci a ľudia na choré boli ťažko ranení.

Chýry zo Spiša. Výbor spišskej stolice dňa 12. októbra držal svoje jasenné zasadnutie. Na uprázdnený podslúžnovský úrad do Starej Vsi, na ktorý boli dvaja kandidáti, vyvolený je dr. Gejza Kurovszky. Výbor sa shrozil nad tou chladnosťou, s akou prijal kráľ vodcov koalície a uzavrel, že stolica aj naďalej sotrvá pri pasívnej rezistencii. Ďalej privolilo sa, aby stolica dala 30 tisíc korún podpory na tú železnicu, ktorá sa má z Podolínce do Orlova stavať. — V Podolínci stalo sa nedávno, že mestský bujak napadnul tamojšieho obyvateľa Jakuba Jabiša a ho rohami tak dopichal, že následkom utrpených rán už v štvrtý deň medzi veľkými bolesťami zomrel. — Majetok prešovského grécko-katolíckeho biskupa, ktorý v Magure mal, je už celý, i s kúpeľom Smrdasonka a s Červeným Kláštorom predaný. Kúpil ho barón Bodog Luzsénszky a Illés Hartmann, advokát z Budapešti za 2 milióny 200 tisíc korún. Ľudia sú veľmi rozhorčení, že sa ten majetok nedostal do ich rúk, ako by sa to bolo na každý pád aj svedčilo. — Na levočskej Marianskej hore sa istý Jozef Czapák, 26-ročný murár obesil. Len o tri týždne ho našli. Bože, chráň každého od tak nešťastlivej a potupnej smrti. — V Lubovenskom okrese zase vystúpila dáka skaza medzi ošipánymi, pre ktorú teraz z tohoto okresu a z mesta Lubovne neslobodno ošipané do Rakúska prehnaf.

HOSPODÁRSTVO.

Odloženie štepných prútikov (vrúbľov).

Rozumný hospodár zaoberá sa aj s ovocinárstvom, vôbec so všetkým, z čoho ošoh môže vyniesť. Vysádza stromami dvor, záhradu a medze, čo je múdre, a to nie viac s planými stromami, ako to voľakedy robili, ale s fajnými druhami, lebo to je väčšia radosť a väčší úžitok. Dostane ich veľmi ľahko, veď na vše strany sú školký a štepenie tiež nenie ťažká robota. Ponevác tu je čas sbierania štepných prútikov, prehovorím o tom pár slov, hoc nepoviem nič nového. Prútiky najlepšie je vtedy rezať, keď stromy ovocné opadnú z listu, čo sa u nás v novembri stáva. Narezané, dobre dlhé prútiky v daktorom kúte záhrady vykopanej jamy rovno postaviac, ich zrezané konce asi na dlaň so zemou zokryjeme, okolo nich sypkej, burinastej zeme nahrabeme, akožto obranu, vrchné konce prútikov však slobodne necháme. Aby sa zajaci nedali do nich, obložíme ich trním. Takto ony lepšie budú zimovať, ako v mokrej a teplej pivnici, a potom nemá každý hospodár pivnicu. V jaseň rezané prútiky zachránime od zamrznutia a pri dobrej opatere udržíme ich až do júna. a síce tak, že na jar, keď vrby začínajú pučiť, zakopeme ich hrubším koncom, čo len na dlaň na také miesto, kde slnko nesvieti. Oproti slnku, dáždu a vetru obráňme ich doskami, lebo ináč pred časom vyženú a uschnú. Ak by počaly schnúť, dajme ich na pár dní do vody, potom ale zahrabme ich zase na starodávne miesto, a dotedy, kým nepríde na ne rad, polejme ich trochu

vodou každý druhý alebo tretí deň. Dobre je tie prútiky, ktoré potrebovať budeme, deň pred štepením močiť vo vode, a tie, ktoré sú na zvyš, do zeme strčiť. Prv než by sme prútiky močili, zrežeme ich hrubšie konce ak by boly suché alebo čierne, aby ľahšie nabraly do seba vody. Takto treba zaobchodiť aj s tými prútikami a stromkami, ktoré z ďaleka sme dostali. Keď je kožka prútikov sošuverená, z toho ešte nenasleduje, že sa ony nedajú upotrebyť. Len vtedy sú nanič, keď sú ich očká a kožka už čierne. V suchej a povetrnej pivnici udržíme ich až do

Gróf dr. Julius Zichy, nový biskup päťkostolský.

konca júna, najmä ak hrubšie konce do ľanovho oleja namočíme, v tomto páde nežiadajú žiadnu opateru. Dobre udržíme prútiky v štvorhrannej a na suchom mieste vykopanej jame (50—60 cm. hľbokej a 60—70 cm. širokej), kde ich, ako do nejakej kysne pokladíme a s doskami zakryjeme. *Gazda.*

Svätý Martin, biskup tourský.

Dňa 11. novembra svätí cirkev pamiatku svätého Martina, biskupa tourského. Jest to nielen chýrny svätý a milý pred Bohom, lež u Iudu veriaceho aj veľmi obľúbený. Narodil sa na území terajšieho Uhorska z rodičov

pohanských. Bolo mu ešte len desať rokov, keď už v tom mal vždy tú najväčšiu radosť, že do kostola kresťanov pokradomky mohol vjsť, kde obdivoval sväté obrady a pozorne slyšal kresťanské učenie, ktoré sa mu veľmi ľúbilo. Nepovedal teda nikomu ani slova a dal sa potajomne zapísať medzi katechumenov, medzi tých totiž, čo ich pripravovali ku prijatiu kresťanstva. Od týchto čias najväčším potešením mu bolo, keď strvávať mohol v nábožných modlitbách. V pätnástom roku veku jeho stal sa vojacom a slúžil v plukoch cisára Maximiana a pozdejšie pod cisárom Julianom. Vo vojanskom stave chránil sa výstupkov vojanských. Kým sa vojanskí súdruhovia jeho v karty hrali, pili alebo iné hlučné a nezbedné žarty stvárali, sv. Martin sa modlil. Z úst jeho nebolo slyšať kliatby, zlorečenia alebo lživého slova. Blížneho milovať, chudobu podporovať bolo mu najväčším potešením. Nebol ešte ani pokrstený, keď ako vojak v meste Amiens v tuhej zime stretol vonku žobráka polonahého a ten ho prosil, aby mu pre Krista pomohol. Martin nemal peňazí, aby mu dal almužnu, zhodil však plášť z pliec, preťal ho mečom na poly a polovicu daroval polonahému žobrákovi. Vojaci, čo to videli, vysmiali Martina, on však bol spokojný, lebo vedel, že dobrý skutok vykonal. V noci na to mal videnie, zjavil sa mu Pán Ježiš v plášti Martinovom a pravil: Hľa, týmto plášťom odial ma Martin, čo ešte ani pokrstený nenie.

Toto videnie veľmi dojalo Martina a umienil si, že sa pri prvej príležitosti dá pokrstiť. Osemnásť rokov mal ako bol pokrstený a od týchto čias venoval sa celkom zveľobovaniu a službe Boha. Z vojska vystúpil a šiel ku svätému biskupovi Hilárovi, ktorý ho s radosťou prijal a vo vedách kresťanských vyučoval. Ako dobrý syn nezapomenul na svojich rodičov a umienil si, že sa domov na územie Uhorska navráti a pohanských rodičov svojich privedie ku viere kresťanskej. Rodičov našiel doma na žive. Matka jeho aj prijala kresťanstvo, otec však jeho zatvrdilý pohan nedal sa nakloniť ku viere Kristovej. To veľmi bolelo Martina. Preto keď dlhší čas ohlasoval slovo božie na území Uhorska, vrátil sa poznove do Francúzska, kde neďaleko mesta Poitou založil malý kláštor, v ktorom s učedníkmi svojimi viedol život svätý a veľmi prísny.

Tu ho zastihlo povolanie na stolicu biskupskú mesta Tours. Zdráhal sa on vysoký a vznešený úrad tento prijať. Ako ho však len z poslušnosti oproti predstaveným svojim prijal, zastával ho s nevýslovnou horlivosťou ku sláve božej. Neďaleko mesta Tours vystavil kláštor a v tomto prisno vchoval mladých kňazov, ktorí mali ohla-

sovať slovo božie. Chodil po celom biskupstve, vyučoval vo svätej viere nevedomých a poblúdených, podporoval chudobných. Duchovným a svetským bol vždy vznešeným príkladom. Až do konca života vždy najmilšia mu bola modlitba.

Už dosiahol 81. rok veku svojho, keď sa ho razom zmocnila veľká túžba po smrti. Žiadal si rozlúčiť sa s krehkým jeho telom a na večnosť spojiť sa s Bohom. Upadol do ľahkej nemoce. Učedníci jeho sa veľmi zarmútili a horko nariekajúc, prosili ho v poslednej chvíli: «Prečo nás opúšťaš, drahý otcu? Smiluj sa nad nami a ostaň ešte na krátky čas s nami!» Svätý Martin si vzdychol, pohliadol k nebesám a pravil: «Pane, som-li ľudu tvojmu potrebný, nezdráham sa pracovať, nech sa však nie moja vôľa stane, lež tvoja». Prijal na to sväté sviatosti a usnul sladko v Pánu r. 402. p. K. P.

Boh všemohúci verného sluhu svojho vyznačil mnohými zázrakmi. Nasledujme v živote tohoto svätého, aby sme na jeho prímluvu po smrti účastnými stali sa jeho večného oslávania.

DOPISY.

Z Nitry.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Známo je vôbec, že nitrianska stolica od tej doby, ako liberalizmus upelešil sa v našej krajine, vždy bola zlopovestná, čomu nie ľudu bol na príčine, ale náhončiaci vlády, ktorí ako najatí paholci s tou najväčšou divokosťou slúžili vláde vždy oproti chudobe a mnoho ráz aj oproti samým zákonom. Smer jednanja dával stotici fõišpán. Aký bol on, taká bola aj stolica, veď ju miesili z jeho milosti vymenovaní panáci. Tu marné bolo presvedčenie ľudu, daron ná bola väčšina opozície, zriedka sa stalo, že by nebola poslala nitrianska stolica jedenásť mameľukov — ako to hovoria — hlasujúcich mašín liberálnych na snem krajinský. Nikdy nebol medzi nimi značný človek. Všetci najprv šli do penzie, a potom ich dal fõišpán vyvolať za aľegátov.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Fõldhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33½, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4½ % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Človek sa čudoval, že ako môžu zastupovať okresy takí ľudia, ktorí nikdy nič za ľud nerobili, ba ho ešte aj prenasledovali? Hja, fõišpán rozkázal, zákon prestal a ostatné odbavili volební predsedovia, ktorých Gusto Tarnóci vyučil v tomto remese. A že ešte ani teraz nevyhynuli jeho učenci, videli sme to aj pri posledných voľbách, najmä v Prievidzi. Divé pomery nitrianskej stolice len ľudová strana zmenila. To bol ohnivý bič na neľudských liberálov. Nikde ľud nezaujal sa tak za kresťanskú stranu, ako v nitrianskej stolici, a nech nenie vyšších rozkazov, nech nenie kopa brutálnych a nestatočných hladošov liberálnych, dnes nenie okresu, ktorý by labanc zastupoval. Ľud náš sa zmenil a nadobudol si sebapovedomia a kresťanského citu. Vo veľkej väčšine sú medzi ním smelí a verní bojovníci strany kresťanskej, ktorí za vzor môžu byť všetkým nehanebníkom a korheľom, čo tmolia sa okolo pálených sudov. Ľud náš je na mieste, lež liberáli nitrianski sú ešte aj dnes starodávni, ale predsa krotkejší, lebo vidia, že ľudákov nezlomia. čo by ich ako domrzali, a že tí neboja sa ich a citia premenu, ktorá stane sa v krajine, keď nastane spravodlivosť, keď takých liberálov, ako boli nitrianski bašovia, za nič budú mať a keď obecné úrady inakší ľudia budú zastupovať, inakší ako sú tí, čo dosiaľ prenasledovali chudobu kresťanskú. A tak ľud náš nitriansky, ktorý tolko nevinne trpel od všeliakých naničhodníkov, dožije sa slobody a pokoja. Žiaden zadlžený hladoš nebude sa viac pomstíť na ňom preto, že na ľudáka hlasoval, ktorému s telom a dušou je oddaný, čo je veľká sláva pre kresťanov. Veď je čas, aby už raz zmizli z obecného života Filbergeri, Krausovci, Čemnickovci, Magyarovci, Sulovskovci a stá neprajných liberálov, lebo ľud len vtedy dostane svoje občianske práva.

Že aj v Nitrianskej sa započal nový život a že konečne aj tu na posledných nohách stojí liberalizmus, dovedilo sa dňa 26. októbra na stoličnom shromaždení, kde fõišpán Thuróci a verní jeho sluhovia podstúpili ukrutnú porážku, o ktorej sa v Nitre nikomu nesnívalo. On a sohnatá jeho strana oduševnení sú za včulajšiu nezákonnú vládu, schvaľujú jej nariadenia a nechcú, aby spojená opozícia prišla na vládu. Toto navrhoval fõišpán na stoličnom shromaždení, lenže zostal v haňbe, lebo s 59-mi hlasmi prepadol a prijatý bol návrh opozície, ktorý posudzuje zakročenie Fejérváryho vlády; zabráňuje inkassovať porcie a assentirovať regrúto; vezme pod ochranu úradníkov, ktorých by vláda prenasledovala. Také hlučné a oduševnené shromaždenie ešte nebolo na stoličnom dome, kde dosiaľ notári, slúžnovci a všetci liberálni výborníci panovali a tak tancovali, ako im fõišpán hvizdal. Môžeme si teda pomysleť, aký hluk, aký jasot bol v sieni. Liberálni rečníci nemohli k slovu prísť, ustavične ich vysmievali, že sa postavili oproti vlasti. Aj fõišpánovi sa ušlo tolko posmeškov, že sa zatopiť mohol v nich. Až tak sa triasol od haňby a hnevu, a mnohí jeho kamaráti ani sa len hlasovať neopovážili. Boli všetci ako obarení. Hej, bratia ľudáci, to ste mali vidieť. Predsa raz dostihol trest tých, čo vás neraz znevážili. Sláva vám, že

ste nevolili liberálov do stoličného domu, ani nikdy nehlasujte na takých, veď aj stoličný výbor môže urobiť pre vás mnoho dobrého, keď on z ľudákov pozostáva.

Nemálo prispel k víťazstvu opozície Julius Markhot, viceišpán, ktorý dávno bol s mnohými páni stoličnými vystúpil z liberálnej strany a je v hneve s fõišpánom. Jeho a rečníkov opozície veľmi oslavovali na stoličnom dome. Markhota už od dávna upodozrievajú liberáli, že je tajným ľudákom. Bárš by bol, to by mu len k sláve slúžilo. Veď nech sú teraz krajinské voľby, liberáli v Nitrianskej okrese nedostanú. Tak sa patrí. Porážka zišla sa fõišpánovi. Nenie tomu dávno, čo je vymenovaný za tajného radcu kráľa, že prečo, my Nitrania nevieme. Verejné účinkovanie jeho nenie také, že by bol zaslúžil toto vyznačenie. On bol len v čas volieb veľkým mužom pred liberálmi. Len sa rozpamätajme na Bánffyho voľby a budeme vedieť, kto je Thuróci. On povedal, rád bych videl tú vládu, ktorú by ja nepodporoval. Aj slúžil všetkým ako výborný korteš. Len Széllovi sa nebárs páčilo, že pán Thuróci je takým statočným ctiteľom volebného zákona, nuž poslal ho na odpočinok, lež Tisza znovu ho vsadil do úradu a v testamente poručil Fejérvárymu. Tento veľmi rátal na nášho fõišpána, že obnoví časy, keď z Nitrianskej jedenásť hlasujúcich mašin šlo na snem, a títo chlapi nikdy sa nehanbili brať plat za darmo. Ale za to všetci nitrianski liberáli boli výborní vlastenci, hoc sme ich dokonale poznali. Kdežto beda ľudákov, to bol pansláv a burič. Teraz síce ako sa uzavrela vo Vrbovom smluva — čítal som ju p. Markovič — prestal v Nitrianskej panslavizmus. To je tiež zásluha Thuróciho. Že ale naši liberáli oplakávajú starodávne časy, svedčí o tom to, že keď dňa 23. septembra tak potupne prijali vo Viedni vodcov opozície, mnohí liberáli div nevyškočili z kože od radosti a sriadili takú slopanicu, že za tri dni nevytriezveli od nej. Títo však, až ozaj zakrnie liberalizmus, všetci hladom pomrú. Pánu fõišpánovi viňujeme šťastlivú cestu do penzie. Aj pomník s nápisom: Ctiteľ volebného zákona. Pekne vyzerá, po vyznačení tá potupná porážka. Na zdravie p. Thuróci! Sláva tým ľudákom, ktorí prispeli k nášmu víťazstvu! Len sa nedat!

Stoličný výborník.

Pobedim.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

«Slovenský Týždenník» v 43. čísle b. r. potešil svojich čitateľov s jedným dopisom z okolia Pobedim, ktorý len tú jednu chybu má, že všetko, čo tam spomína, je samá nehanebná lož. Ten pán dopisovateľ, čo tento dopis písal, musí byť od šovinizmu rozumu zbavený, a ja srdečne ľutujem čitateľov «Slov. Týždenníka», že miesto poučeno-zábavných dopisov, takéto hlúposti musia čítať.

Dňa 8. októbra b. r. z príležitosti sviatku P. Marie, akožto veľkej Panny a Patrónky Uhorska držal nám náš pán farár Alfons Bernkopf peknú kázeň o svornosti, ktorá

panovať má medzi všetkými národami našej vlasti a napomínať nás, aby sme nedržali všetko za pravdu, čo da-ktoré noviny píšu. Pre túto, v duchu kresťanskom povedanú kázeň, dopisovateľ «Slov. Týždenníka» napadnul nášho pána farára, domnievajúc sa, že mu tým pred verejnou na jeho etí a dobrom mene ublíži. To sa už však poriadne myli ten člený pán dopisovateľ, bo práve tí, ktorých «Slov. Týždenník», pred niekoľko sto jeho čitateľmi špiní a očerňuje, pred veľkým obecenstvom katolíckym pochvaly si zasluhujú.

Pán farár vo svojej kázni nespomenul menovite žiadne noviny, z tohoto dopisu ale pobedimskí čitatelia «Slov. Týždenníka» sami sa presvedčili o tom, že skutočne luteránsky «Slovenský Týždenník» sú tie noviny, ktorým najmenej veriť môžu.

Aby sa ale aj iní čitatelia «Slov. Týždenníka» o tom presvedčili, že obsah toho dopisu je nehanebná lož, dokážem to nasledovným:

1. Pán farár nie následkom kňazského shromaždenia držal tú spomenutú kázeň, lebo kázeň bola ešte pred shromaždením, t. j. dňa 8. októbra, shromaždenie bolo ale až po tej kázni, t. j. dňa 9. októbra.

2. Veriaci celú kázeň s najväčšou pozornosťou slyšali, a nielen že ani jedon následkom tej kázne z kostola nevyšiel, lež ani nikto nekašľal a neshováral sa, toho svedkami sme všetci, čo sme tam prítomní boli v kostole na tej kázni.

Aby sa ale aj sám pán redaktor «Slov. Týždenníka» o tom presvedčil, že jeho dopisovateľ proti našemu pánu farárovi písal od slova do slova samú lož, prítomne ho vyzývam, nech príde do Pobedima a ja sám s niekoľkými dôverníkmi pôjdem s ním od domu do domu v Pobedime a aj v Bašovciach ku všetkým, čo na tej kázni boli, nech sa mu pod prisahou podpíšu, či je to pravda, čo ten dopisovateľ tak nehanebne lže.

Čo sa týče kňazského shromaždenia dňa 9. októbra vydržiavaného, o čom bola reč, neviem, škoda však, že sa našiel človek, čo tajnosť tejto úradnej porady kňazskej tak pekne u seba zadržal. *Pravdomluvný.*

Hradište.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Ako som to už bol v našom obľúbenom «Kresťane» oznámil, na okrášlenie nášho chrámu sme sbierku zaviedli a 600 korún obdržali. Uverejnenie toto v «Kresťane» čítali aj naši spoluobčania tam za morom v Amerike, lebo aj tam poučuje náš «Kresťan», a učiniac i oni sbierku, na povzbudzovanie Martina Sutta a poslali tiež svoje obete. Sbiierka Martina Sutta 48 korún, Ján Masár 200 korún, Terézia Kondrk 25 korún, Terézia Kubán 5 korún, Martin Krsteník 5 korún. Prijmite za tieto obete srdečné vďaky. Pán Boh zaplať a daj nám viac takýchto dobrodincov, aby sme čím skôr chrám náš k sláve Božej ozdobiť mohli. S Bohom!

Martin Vulgan.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

J. B. Nagyszombat. Upozornenie vaše bolo zbytočné. Čítali sme totiž sami, ako tie noviny, čo sa zo žartu katolíckymi menujú, v 45. čísle b. r. nasledovne píšu: «*Kto vedie ľudovú stranu?* V Szombathelyi držala koalícia ľudové shromaždenie. Rečnil Kossuth, Apponyi a gr. Alad. Zichy (z ľudovej strany). Tento posledný hovoril: v pohnutých časoch ozve sa i ľud, lebo cítí, že čakajú naň povinnosti. Neni teraz reč o politických stranách, ale o celej vlasti. Všetci verní synovia vlasti sú v jednom tábore. V tomto boji sú Fr. Kossuth a najväčší rečník našej vlasti gr. Apponyi *našími vodcami*. Ja iba podľa skromných svojich síl slúžim vlasti. Úbohá ľudová strana!» — No, no! Neni ona tak úbohá, ako je ten ľud, ktorý svádzajú takrečeni vodcovia čo dnes rečia v prospech červených socialdemokratov, zajtrá zase do neba vyzdvihujú Kristóffyho a bar. Fejérváryho freimaurerskú vládu. Nad sebou vzdychajte a nariekajte!

K. M. Tr. Makó. Dopis sme uverejnili. Vyzvanie sa vám tieto dni odošle. Dopisujte častejšie.

Dopisovateľ. Mária-Völgy. Stane sa vám po vóli v budúcom čísle. Len sa pevne držte ľudovej strany.

G. V. Kúnfalva. Licenciu len vtedy možno žiadať a dostať, keď je počet nie zaplnený. Tak to nariaďuje krajský zákon.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 16·60-16·80, peštianska K 16·15-16·45, belehradská K. 16·80—17·10, banátska (77 kilogramova) K. 17·10—17·35. — *Raž:* K. 13·80—14·00. — *Jačmeň* na krm K. 14·55—15·00. — *Ovos:* prvotriedny 14·20—14·50, druhotriedny 14 00—14·20. — *Kukurica:* K. 17·10-17 30
Repica: K. 23·80—24·20. — *Proso:* K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27·40	26·20	24·80	24·00	23·20	22·20	20·20
			č. 7	7½	8		
			K. 18·40	15·80	12·80		

Otruby: K. 09·60, hrubé K. 09·80.

Datelinové semä: lucerna K. 108·00 do 116·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 05·00—05·40, žlté K. 05·60—6·40 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 18·00—19·00, tmavý K. 19·00-20·00, drobný K. 20·00-20·50, tarkavý K. 25 00.
Hrach: K. 25·00—20·50 — *Šošovica* veľká čistá K. 36·00 46·00 — *Konopné semä:* K. 26·00—27·00. — *Lanové*

semä: prima K. 18:00—19:00. — *Rasca*: K. 62:00—64:00. — *Mak*: sivý K. 53:00—54:00, modrý K. 56:00—58:00. — *Eadník*: K. 14:00 do 15:00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 70:00—71:00, kockový K. 71:50—72:50, kandis biely K. 81:50, žltý K. 69:00—70:00 za 100 kilogr. pobravnou daňou.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 138:50 do 139:50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 40:50—41:00.

Amerikánske mlynky na mäso

v každej domácnosti nevyhnutelne potrebné za 7 korún posielá franko

Firma Jozef Sohr
Somogy-Szill, 30.

Každú hodinu srába 30 kilogramov. K tomu stroj k nadvievaniu hurick 60 kr.

V prípade nezodpovednosti vráti sa peňaze. Uprava upotrebenia pripojená. Doposiela sa s počtovou dobierekou, alebo pri predbežnom doposlaní peňazi.

Saft proti kašlu a boleniu prs.

Zo zelin špievegerich a timian dorábaný saft. Najlepší a najistejší liek proti tuhému kašlu, zašlajmovaniu, chriptačici a boleniu prs. Cena fľašky 1 koruna. Pôvodník dostaniu vylučne v lekarni k zlatému jedno rožcu JULIUSA BUNZL Nagy-szombat

Sukne Lodenové kus 65—70 kr.; grisetové 1 zl. 1.20 a vyššej; zástery, košeľe šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone.

Tiež i k prikryvaniu čelade sa hodiace kus 1 zl. 50, 1.80. 2 zl. Spočtovon dobierekou zasiela tkáčska dielna Adolfa Jelinek v Lisku, p. Jimramov. Morava 5 knová zasielka presvedčí každého o dobrej jakosti a neobyčajnej lacnote a povzbudí ku muobým ďalším objednávkam.

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas. 250

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ako pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,
Győr, Baross-út 24. číslo. 291

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielajú sa franko.

DEMETER SOLUT. KAL. SULFOGNAJACOL

Pred upotrebením!

Najväčšie vitazstvo vedomosti. Toto slozenie najchýrnejšej učebár a lekárí so zázračným a podivným výsledkom potrebujú proti kašlu, zachrypnutiu, suchotám, chorobám pľúc a prs, katarom hrdla a pľúcny. Zastavuje nocné potenie — podporuje chut k jedeniu následkom toho nemocný zo dňa na deň tučnie. Pri detoch zvláštne pôsobí proti somarskému kašlu. Mnohí čo doposiaľ rozličné lieky ukváli, po trebovaním lieku DEMETER SOL. KAL. SULFOGNAJACOL pozbavili sa istež smrti. Cena 2 koruny. K dostaniu u lekára

Po upotrebení!

Kornela Demeter, Szászváros, Iskola-tér 53., a v lekárni Töröka Budapest, Király-u. 12.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád

I. hodinova fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno SCHICHT, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázať, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miesaninu.

Neni choroby vo vašom dome
keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je výlučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento ceyruý balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u. boľenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej flšky 2 kor. 60 hal.; 3 flšky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierekou. K dostaniu u lekára Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Budapešti v Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine hajduság mast na fuzy, som čase došahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 korunou 15 hal. franko s počtovou dobierekou. 2-5

Jedine pravý THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nездostizne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs. mierni katarit a zamedzuje výmety, odnima boľastný kášeľ a lieči 1 zastaralé nemoce toho druhu. — 2. Pôsobí výtečne pri zánetu v krku, v chriptani a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim spôsobom všetky nemoce jater, žalúdka a čriev, zvlášte žaludkové krče, koliku a trhanie v živote. — 5. Odnima boľast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvädive čistí krv i ľadviny, odnima hypochondriu i fažkomysel'nost, podporuje chuť k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri boľastach zubov, pri výžranich zuboch, hnľobe úst a pri všetkých nemocach zubov a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hľistam pásmennici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po divný liečivý prostriedok za dobrý uznávaný na všetky rany, červstvé i stare, na jizvy, ružu, osýku, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé údy, na svrab, podkožnice a výrasky, na rozpukané a drsné ruky atd., a odnima boľast i hučanie v hlave, trhanie, pakostnicu, boľast v ušiach atd., o čom jasne vysvetlenie dáva obšírný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influenze, cholere š iných nákazlivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy shora udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mojo balsamu, tam objednávejme priamo a adresujeme lekárne u Anjela strázcú Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priama objednávka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojtych flšiek franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojtych flšiek sa nezasiela. Zasiela sa len proti predchodzému poukázaniu alebo donierke obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu
Sila a účinok
pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová mast' uživa: Pri boľavých prsách šesti-nedieliek, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách, slanom vredu, nábehých nosách i pri kostijedu, pri ranách úho-dených, bodených, rezaných, drtných a strejných, k vyťahnutiu všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brokov trní atd., pri všetkých podobraninách a narustoch karbun-kolov, novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoch nechtov, pl'uzgiroch pri nohách chodom rozboľených, spáleninách všetkých druhov, zmrzých údoch, preležení nemocných, naderoch krvných, pri otoku uší a boľavých deti atd. atd. Centifoliová mast' čím staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné, mať vždy v rodine zásobu tonoto jedine svojho druhu zachovajú-ceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasie-lanie deje sa výhradne len proti predhodzému poukázaniu alebo dobiereke obnosu. Dva tegliky s poštovým portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA
THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-
Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvlášte výborné články, neny sú podobrené zkazlivosti, bo oproti čím sú staršie, tým väčšiu cenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i možu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbežnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim doposielame knižočku franko a zdarma. 275

Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra
Eggera v Budapešti a L. Vértes Luqos.

Ozdobné pokrovce a umný ručný tovar na čiasťice

bez povýšenia ceny salon
a bežné pokrovce, pokrovce
na divány, záclony z čipiek
a iných látiek, prikrivadla
na stol a posteľe, prešivané
paplany, matrace, pokrovce
a tovar z plátna. Pri platení
v hotovosti o 5% lacnej.

IV., Révay-u. 2. č.

Kanáliky z Harzu.

Pôvodný kmen Sei-fert, nový moderný smer-spevn. najfaj-nejší premiovani speváci za 8, 10, 12, 14, a 60 korun. Zá-ruka, čas probe. Veľký obrazkový cenník a kniha o dochove a opatere za 30 hal. J. Kern, dochovateľ kanálikov Schlackenwert Čechy. 287

Oznamy * *

* * prijíma
administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

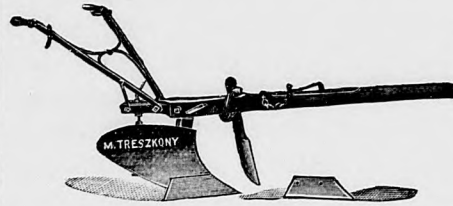

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé dri-apané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mákké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mákké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamenenie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Beneditkt Sachsels, Lobeš 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mláťačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atd. — Cenníky zašlem na žiadost zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodarskych stro-
jov v Bytči (Nagy-Bitse).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojih strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Zázrak priemyslu!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani euró-pejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spínomocnený, spínomocentstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajariov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydľičky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedácič ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponentné stolové svietniky,
- 1 kus ľajnové cukrové sitko, 286

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl koštovali a vul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nůtra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznat

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod
WIEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobierekou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vřidiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznaúciých listov: S prvou zásielkou som úpl'ne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

Zasielku s prvou zásielkou som úpl'ne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. kaloca, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvřelsie odporúča ľmne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. poslať!

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomburg. Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhsým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szima.

